

[opis]

Głównym powodem napisania tej książki było pojawienie się w ostatnich kilkunastu latach w rzeczywistości społecznej Polski i wielu innych krajów, a także w skali globalnej, dużej liczby konfliktów społecznych dotyczących relacji pomiędzy tym, co jest uważane za naturalne, a tym, co jest uważane za sztuczne, lub pomiędzy tym, co jest uważane za ludzkie, a tym, co jest uważane za pozaludzkie. W całej pracy nazywam je konfliktami ekologicznymi, co uzasadniam w dalszej części wprowadzenia oraz w różnych miejscach całej pracy. Konflikty te są coraz bardziej skomplikowane i gwałtowne, obejmują coraz większe obszary i dotyczą coraz większej liczby podmiotów. Ma to związek ze wzrostem świadomości ekologicznej nie tylko społeczeństw krajów wysokorozwiniętych, lecz także krajów ubogich i ekologicznie upośledzonych. Postulowany powszechnie wzorzec tzw. rozwoju zrównoważonego (sustainable development) wcale nie wyklucza konfliktów ekologicznych, a często zwiększa prawdopodobieństwo ich pojawienia się i zaostrzenia ich przebiegu. Wdrożenie tego wzorca również nie przebiega bezkonfliktowo. Wobec problemów będących rezultatem postępującej urbanizacji, nieumiarkowanej eksploatacji zasobów i dewastacji walorów przyrody, wobec ekspansji chorób cywilizacyjnych, wobec zachwiania dotychczasowego stanu równowagi ekologicznej we wszystkich skalach przestrzennych, a zwłaszcza wobec globalnego kryzysu klimatycznego, konflikty społeczne są nieuniknione.

Ze wstępu

[spis]

1. Przyroda – tradycje, metafory i modele

- 1.1. Tradycje myślenia o przyrodzie i relacjach ekologicznych
  - 1.1.1. Tradycje oeconomia naturae i natura lapsa
  - 1.1.2. Metafory przyrody odpornej, tolerancyjnej, wrażliwej i kapryśnej
  - 1.1.3. Metafory przyrody odpornej, kruchej i antykruchej
  - 1.1.4. Cechy przyrody i jej relacje z gospodarką i społeczeństwem – ujęcie alternatywne
- 1.2. Konflikt i współpraca w ewolucji systemu „człowiek – środowisko”
- 1.3. Modelowanie systemów ekologicznych
  - 1.3.1. Wieloznaczność pojęcia „ekologiczny”
  - 1.3.2. Ujęcie przyrodnicze „człowiek – środowisko”
  - 1.3.3. Ujęcie społeczne „sztuczne – naturalne”
  - 1.3.4. Modele systemów ekologicznych

2. Zintegrowany model Przyroda – Człowiek – Technika – Kultura

- 2.1. Składniki zintegrowanego modelu Przyroda – Człowiek – Technika – Kultura
- 2.2. Relacje w zintegrowanym modelu Przyroda – Człowiek – Technika – Kultura
  - 2.2.1. Oddziaływania Przyrody
  - 2.2.2. Oddziaływania Człowieka

2.2.3. Oddziaływania Techniki

2.2.4. Oddziaływania Kultury

3. Problemy i konflikty ekologiczne

3.1. Społeczne konstruowanie problemów i konfliktów ekologicznych

3.2. Problem ekologiczny jako problem społeczny

3.3. Konflikt ekologiczny jako konflikt społeczny

3.4. Konflikt ekologiczny jako walka

3.5. Przestrzenne aspekty konfliktów ekologicznych

3.6. Polityczne aspekty problemów i konfliktów ekologicznych

4. Specyfika, struktura, przebieg i typologia konfliktów ekologicznych

4.1. Specyfika i złożoność konfliktów ekologicznych

4.2. Czworoscian konfliktu ekologicznego

4.2.1. Płaszczyzna konfliktu poglądów

4.2.2. Płaszczyzna konfliktu interesów

4.2.3. Płaszczyzna konfliktu wartości

4.2.4. Płaszczyzna konfliktu emocji

4.3. Przebieg konfliktów ekologicznych

4.4. Ogólna typologia konfliktów ekologicznych

4.5. Przykłady konfliktów ekologicznych w ujęciu systemowym

Podsumowanie

Spis literatury

Spis tabel

Spis rycin

Spis załączników

Summary